

FOLKETINGET

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Uddannelses- og Forskningsudvalget
15. marts 2023, Landstingssalen Christiansborg

FOLKETINGET

Nina Smith

Formand for Reformkommissionen og professor ved
Institut for Økonomi på Aarhus Universitet

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Reformkommissionens forslag om "1¼ årige" kandidatuddannelser og samfundsøkonomien

15. marts 2023

Kommissionens overordnede udgangspunkt

- **For 30 år siden:** 11% af en ungdomsårgang fik en universitetsuddannelse - mest til specialiserede og forskningsprægede jobs – ofte i den offentlige sektor
- **I dag:** 27% får en universitetsuddannelse
 - Hovedparten af dem skal ansættes i den private sektor i fremtiden
 - Stadig være en stor del af kandidaterne (50%) med lang specialiseret kandidat
- **Mere fleksibilitet** i universitetsuddannelser
 - Mellem BA og kandidat
 - Kombinere deltidsarbejde med kandidatstudier
- **Mere efter- og videreuddannelse** på videregående uddannelser
 - Taxameterfinansieret – ligesom kandidatuddannelser
 - Mere modul baseret videre- og efteruddannelse

Nye veje til at blive kandidat:

BA UDD.

KAND.

I dag

180 ECTS

120 ECTS

S

$$120 = 90 \text{ FAG} + 30 \text{ S}$$

Anbefaling

180 ECTS

120 ECTS

S

$$120 = 90 \text{ FAG} + 30 \text{ S}$$

180 ECTS

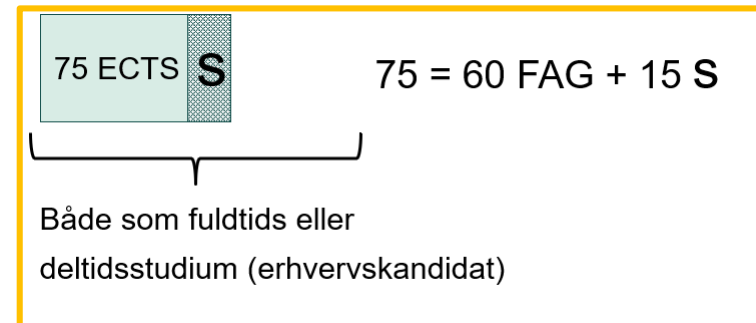
75 ECTS

S

$$75 = 60 \text{ FAG} + 15 \text{ S}$$

Både som fuldtids eller
deltidsstudium (erhvervskandidat)

En ny 75 ECTS kandidatuddannelse

- En NY kandidat uddannelse – ikke bare 2 år til **1¼** år
- Skal ny-udvikles!
 - Større mulighed for at vælge relevante fag – også på tværs af studieretninger
 - Større mulighed for at skifte fagområde (og universitet) mellem bachelor og kandidat
 - Større mulighed på erhvervskandidaten til selv at tilrettelægge sit forløb tidsmæssigt, herunder fjern- og aftenundervisning
- Stadig et speciale
- Betydeligt løft i taxameter (30-50%) til at hæve kvalitet
- Ret videre- og efteruddannelse uden egenbetaling

Samfundsøkonomiske effekter

- **ER USIKRE** – vi har ikke sikker empirisk evidens – sådan er det jo med de fleste nye reformer
 - Uddannelsesforskning de senere år: Kvalitet af uddannelse og uddannelsessystemer er langt vigtigere end kvantitet (længden) af uddannelser
- **Reformkommissionens forslag**
 - Universiteter TILFØRES flere midler (over 1 mia. kr. årligt) – ikke en spareøvelse
- **Samfundsøkonomiske effekter** – afhænger af implementering og adfærd
 1. negativt scenarie (dårlig implementering)
 2. positivt scenarie (god implementering, ordentlig tid og i samspil med universiteter)

Samfundsøkonomiske effekter

- regnes ud fra at reform er fuldt indfaset for alle på arbejdsmarkedet over de kommende årtier
- afhænger af implementeringen og dynamiske/adfærds effekter

Negativt scenarie (dårlig implementering)

- Arbejdsudbudseffekt+7 mia. kr.
- Negativ effekt af kortere udd... - 7 mia. kr.
- Små dynamiske/adfærdseffekter
(Bedre kvalitet og studievalg, mere
Efter- og videreudd. mv.) + 7 mia. kr.

I alt+ 7 Mia. kr.

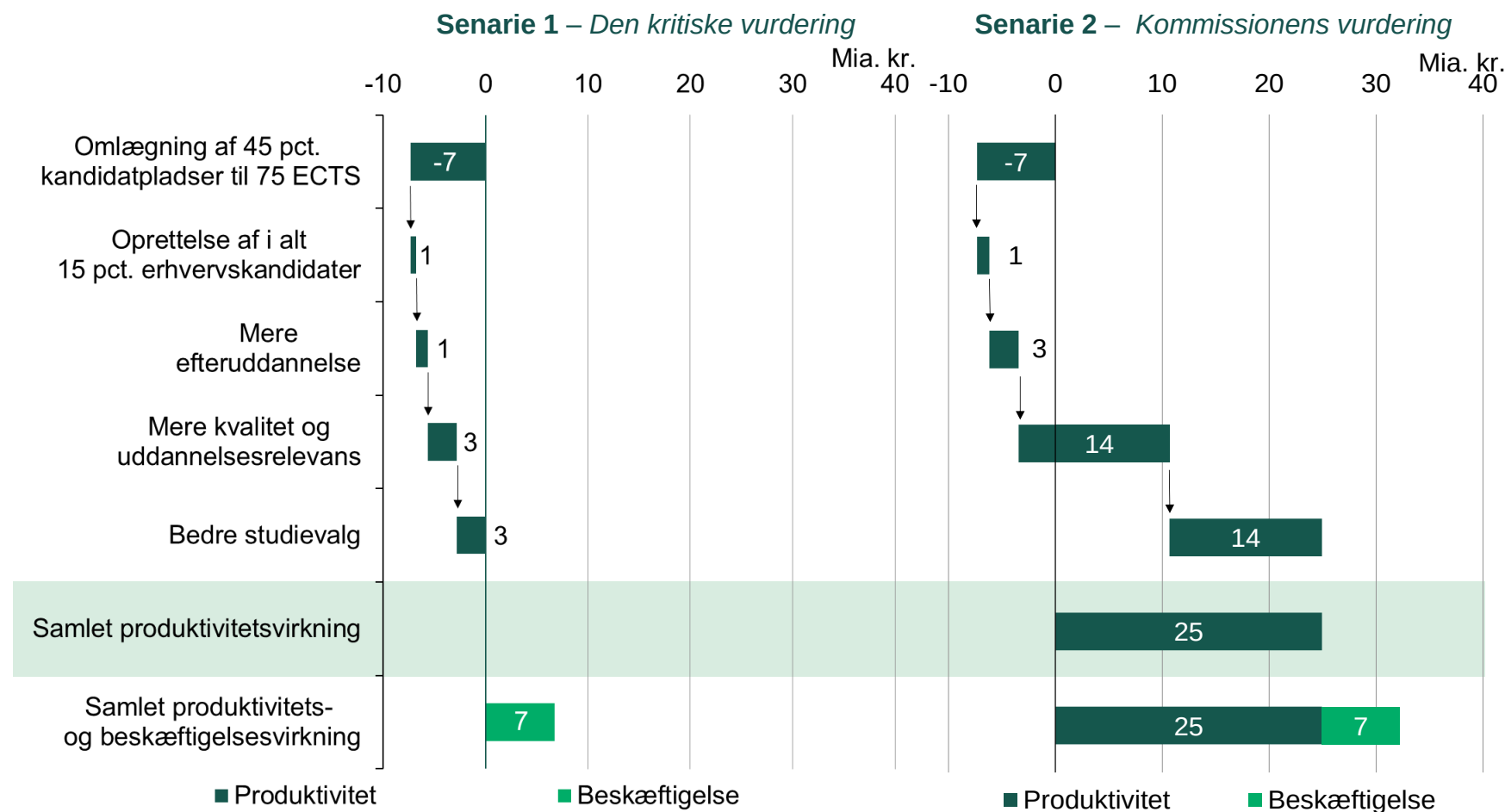
Positivt scenarie (god implementering)

- Arbejdsudbudseffekt +7 mia. kr.
- Negativ effekt af kortere udd..... - 7 mia. kr.
- Større dynamiske/adfærdseffekter
(Bedre kvalitet og studievalg, mere
efter og videreudd. mv.) + 32 mia. kr.

I alt+ 25+7 Mia kr.

Anbefaling: Implementering

Den gode implementering er essentiel

Forskel på godt 25 mia. kr. i BNP mellem *god* og *dårlig* implementering

FOLKETINGET

Carl-Johan Dalgaard

Overvismand/formand for De Økonomiske Råd og
professor ved Økonomisk Institut på Københavns
Universitet

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

FOLKETINGET

Michael Svarer

Professor ved Institut for Økonomi på Aarhus Universitet

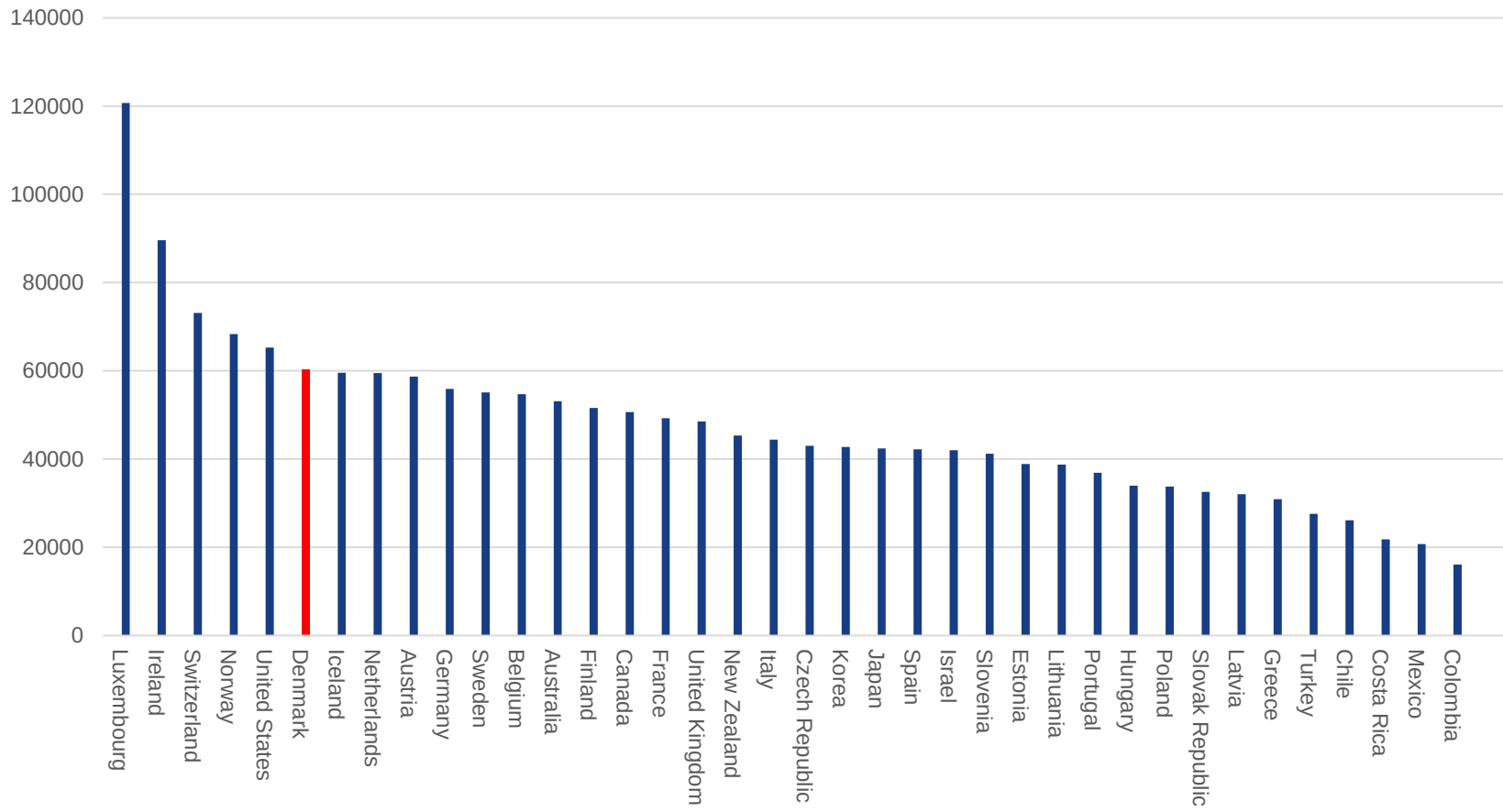
Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

SAMFUNDSØKONOMISKE OVERVEJELSER I FORBINDELSE MED FORSLAG OM 1-ÅRIGE KANDIDATUDDANNELSER

MICHAEL SVARER
AARHUS UNIVERSITET
UDDANNELSES- OG FORSKNINGSUDVALGET, 15. MARTS 2023

DANMARK ER BLANDT DE MEST PRODUKTIVE OG RIGESTE LANDE I VERDEN

BNP i \$ pr. indbygger

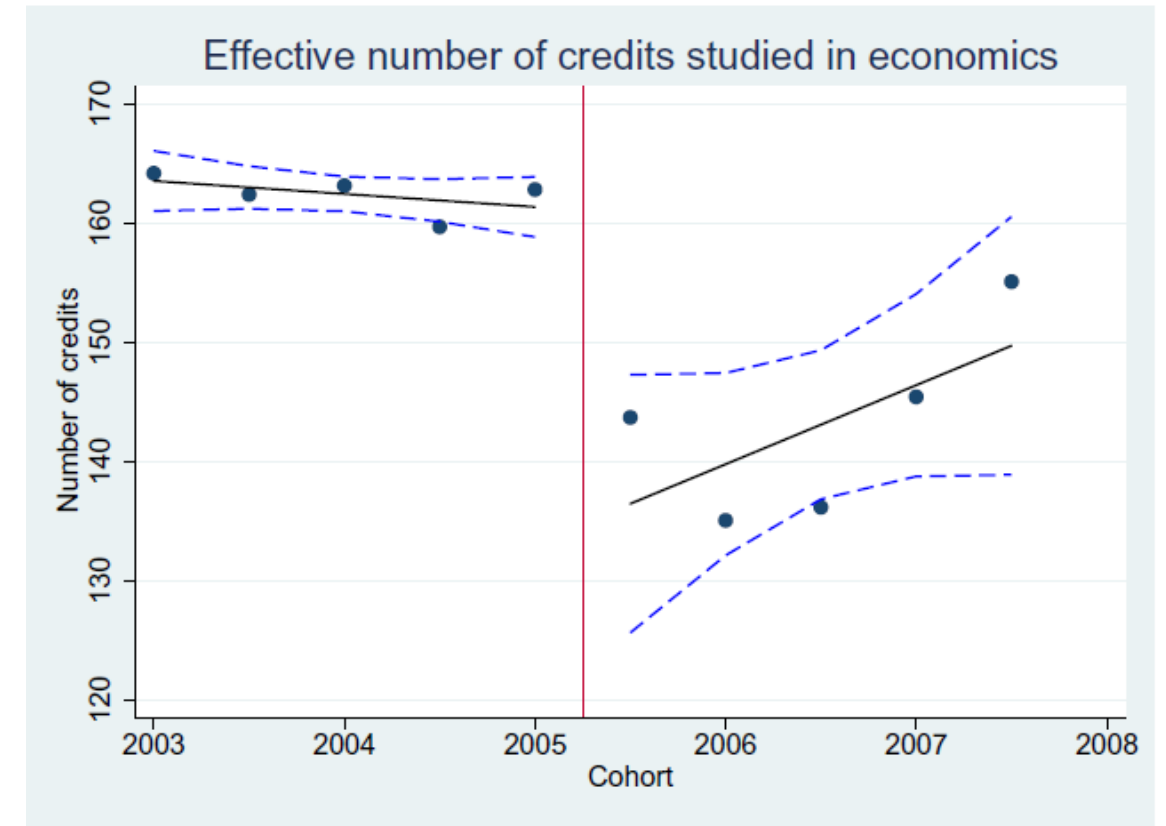
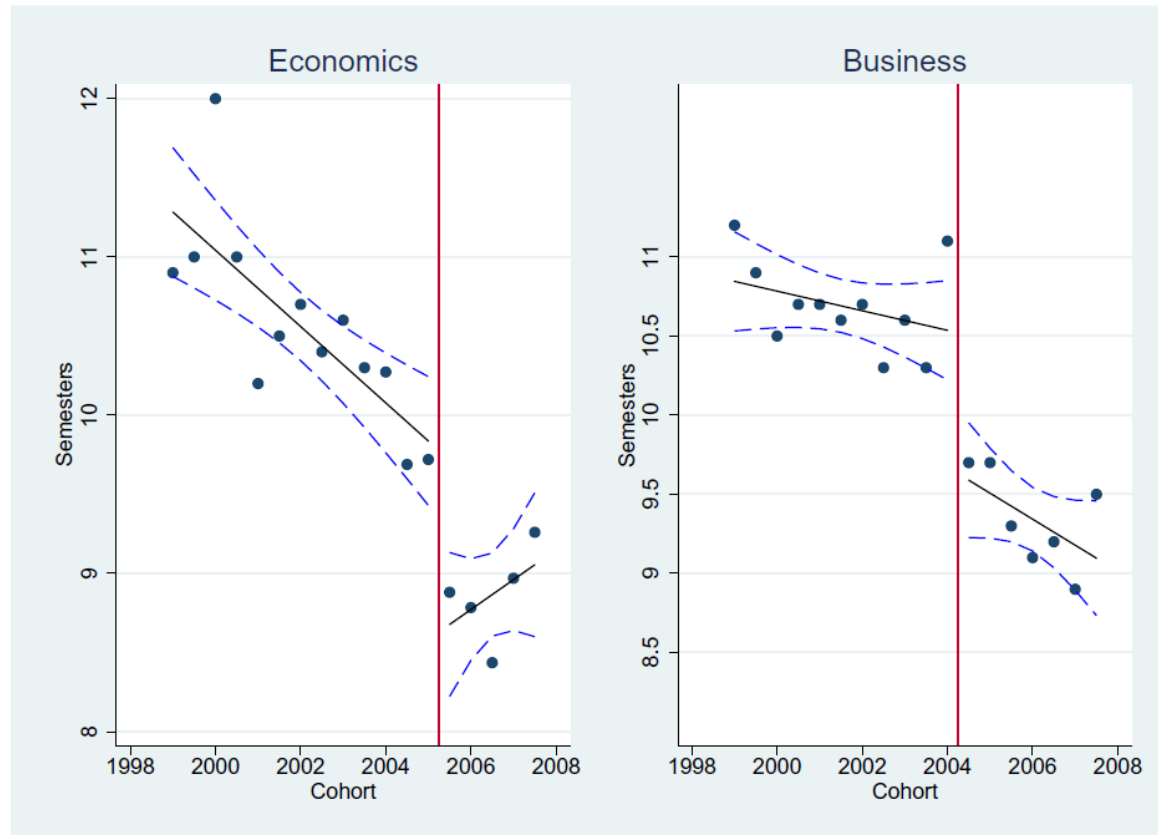
HVORDAN PÅVIRKER REFORMEN KANDIDATUDDANNELSERNE (UDDRAG)?

- Op mod 50 pct af kandidatuddannelsespladserne skal være korte (75 ECTS mod 120 ECTS)
- Opdeling: Samf: 50 pct, Hum: 30 pct, Tek, Nat: 10 pct.
- Svarer til, at (op mod) ca. 65 pct af Samf-kandidaterne, ca. 81 pct af Hum-kandidaterne, ca. 27 pct af Tek-kandidaterne og ca. 35 pct af Nat-kandidaterne skal på de korte uddannelser.
- Hvis man eksempelvis forkortede de samfundsfaglige uddannelser efter kriterium om laveste lønninger, ville man forkorte uddannelser med op til 45.500 DKK i median-månedsløn målt 3 år efter afsluttet kandidateksamen.
- 45.500 DKK i månedsløn svarer til, at man er blandt de 25% bedst lønnede i aldersgruppen mellem 28-35 år.
- Omlægning efter laveste medianløn ville eksempelvis give: Samf (36 pct.) og Nat (63 pct.)

HVORDAN KAN KANDIDATREFORMEN PÅVIRKE DEN FREMTIDIGE ØKONOMISKE VELSTAND?

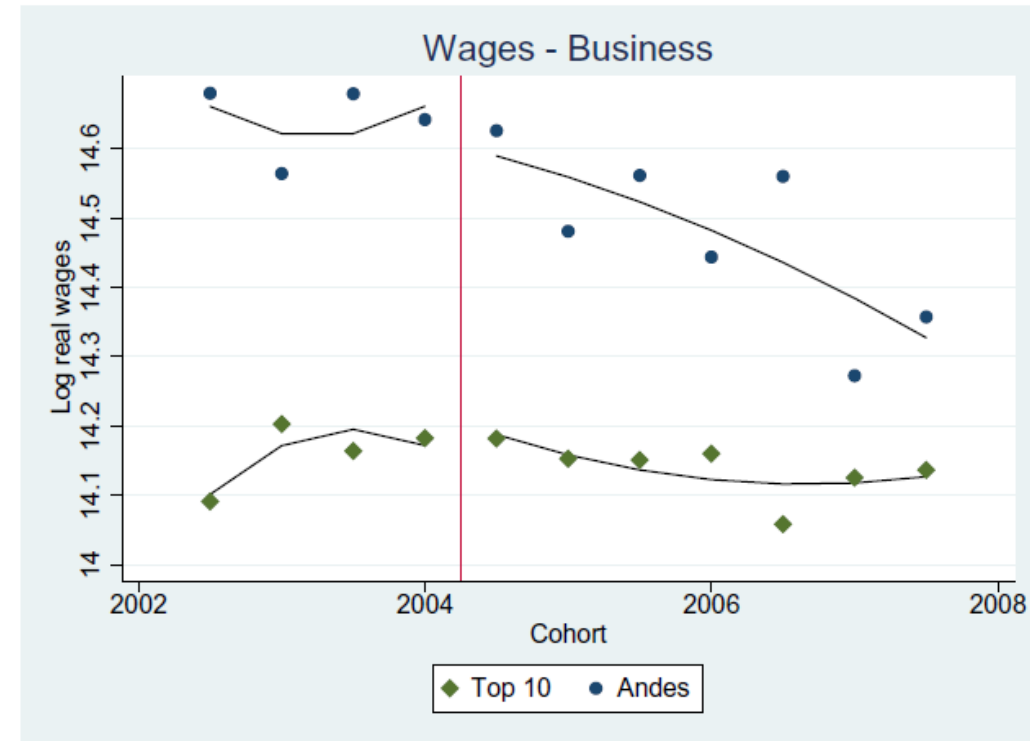
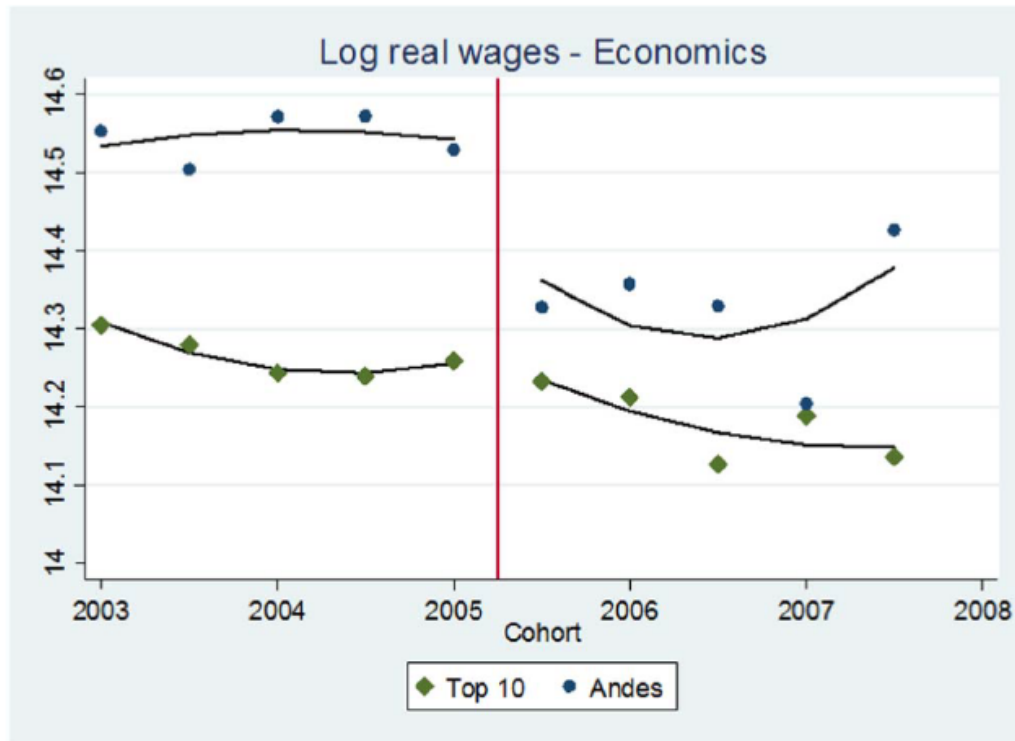
OPMÆRKSOMHEDSPUNKT 1: PRODUKTIVITET OG VELSTAND

Eksempel fra Colombias førende universitet (Arteaga, 2018), hvor to uddannelser inden for økonomi blev forkortet.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKT 1: PRODUKTIVITET OG VELSTAND

Forkortelsen resulterede i lavere lønninger for kandidater fra de berørte uddannelser på mellem 13 og 16 %.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKT 1: PRODUKTIVITET OG VELSTAND

- I eksemplet fra Columbia var der ikke en ændring i hvilke type studerende, der begyndte på studierne, men der var en forskel i hvilke type virksomheder, kandidaterne blev ansat i. De nye kandidater blev typisk ansat i mindre produktive virksomheder.
- Koblet med en omfattende litteratur, der viser markante afkast af uddannelseslængde, forestår der således en vigtig opgave i at sikre, at den kommende omlægning ikke forringer produktiviteten på det danske arbejdsmarked og dermed den fremtidige velstand.
- Finansministeriet vurderer samlet set, at det er uklart, hvilken effekt reformen har på den langsigtede velstand og at det vil afhænge af den konkrete implementering.
- Den vurdering er konsistent med, at der er elementer, der har en forventet negativ effekt (reduktionen i antal ECTS) og at der er elementer, der potentielt trækker den anden vej (evt. øget erhvervserfaring).

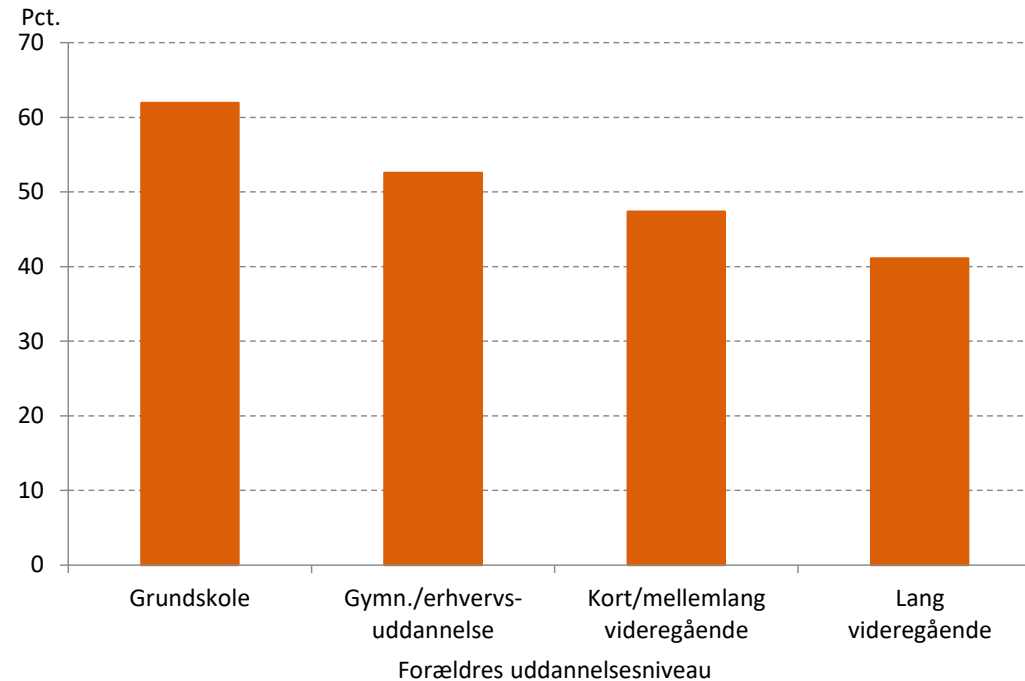
HVEM KOMMER PÅ DE NYE KORTE KANDIDATUDDANNELSER?

OPMÆRKSOMHEDSPUNKT 2: REFORMEN KAN RAMME SOCIAL SKÆVT

- Hvis reformen *ikke* lykkes med at skabe samme kvalitet af uddannelse på de korte uddannelser, kan det udover at have både velstandseffekter også have fordelingseffekter.
- Hvis der bliver rift om de 2-årige uddannelser og der skabes et optagelsessystem, der belønner faglig styrke, vil de fagligt svageste få kortere uddannelse.
- Børn af faglærte og ufaglærte kommer ofte med et fagligt svagere udgangspunkt, når de starter på universitetet.
- Dermed kan børn af faglærte og ufaglærte komme til at bære den største risiko ved reformen, og reformen kan komme til at hæmme den sociale mobilitet og fastholde den sociale arv.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKT 2: REFORMEN KAN RAMME SOCIAL SKÆVT

Figur 1 Andel studerende, der overgår til etårige kandidater, hvis de fagligt svageste inden for hver uddannelse overgår, fordelt på uddannelsesbaggrund, 2017-2021

Anm.: Ganske få studerende har forældre med grundskole som højest fuldført uddannelse, jf. figur 4. Kun studerende, der er født i Danmark, er indvandrede som børn og/eller har eksamensresultat fra en dansk gymnasial uddannelse indgår i figuren. Figuren viser, hvor stor en andel af studerende med forskellig forældrebaggrund, der vil få forkortede deres uddannelser, hvis det er de studerende, der har de laveste adgangskarakterer inden for hver uddannelse, der får afkortet deres kandidater. Vi antager at de 100 pct. etårige kandidater hvert år fordeles således på hovedområder: 50 pct. skal findes på de samfundsvidenskabelige uddannelser, 30 pct. på de humanistiske, 10 pct. på de tekniske, 10 pct. på de naturvidenskabelige og 0 pct. på de sundhedsvidenskabelige uddannelser. Figuren er baseret på personer, der påbegyndte en kandidatuddannelse mellem 2017 og 2021. Se boks 1 for uddybning af scenariet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

AFRUNDING

- Den danske arbejdsstyrke hører til blandt de mest produktive i verden.
- Et nyere kortere kandidatformat åbner en mulighed for, at uddannelser, der kan forbedres med det nye format, vinder ved reformen (bottom-up tilgang)
- Unge, der foretrækker en kortere kandidatuddannelse, kan ligeledes finde en bedre egnet kandidatuddannelse efter reformen
- For uddannelser, hvor det nye format ikke forbedrer kvaliteten, er der en risiko for, at omlægningen medfører lavere økonomisk velstand
- Øges efterspørgslen efter de 2-årige uddannelser, kan reformen øge den sociale skævhed i uddannelsessystemet
- Der er således en risiko for, at der opstår et samfundsøkonomisk tab, hvis reformen forringer eksisterende velfungerende uddannelser – implementeringen bliver afgørende!

INSTITUT FOR ØKONOMI
AARHUS UNIVERSITET

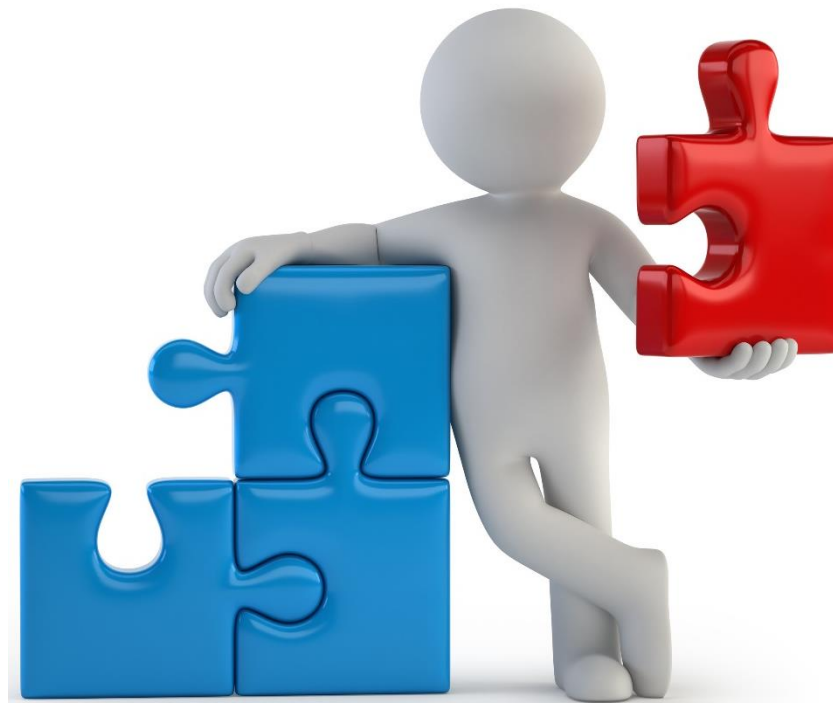
FOLKETINGET

Per Nikolaj Bukh

Professor i økonomistyring ved Aalborg Universitet

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Kan flere uddannes kortere og bedre?

Professor Per Nikolaj Bukh
Aalborg Universitet

26

Ja, i et vist omfang....

Professor vil skubbe unge i job: For dyrt at holde studerende på skolebænken i fem år

Arbejdsmarkedet efterspørger kandidatuddannede, lyder det fra Dansk Erhverv.

(Arkivfoto). Ifølge professor i økonomistyring Pe Nikolaj Bukh er omkostningerne ved at lade folk tage en kandidatuddannelse store, at flere burde sendes i job efter bachelor.

(Foto: © Olafur Ste Gestsson, Scanpix)

AF Signe Mai Vilsbøll

20. NOV 2019 MERE END 30 DAGE GAMMEL

LES OP ORDBOG TEKST

1. Kompetencebehov i offentlige og private virksomheder
2. Universiteter og efteruddannelse
3. Styring, ledelse og organisering

2019

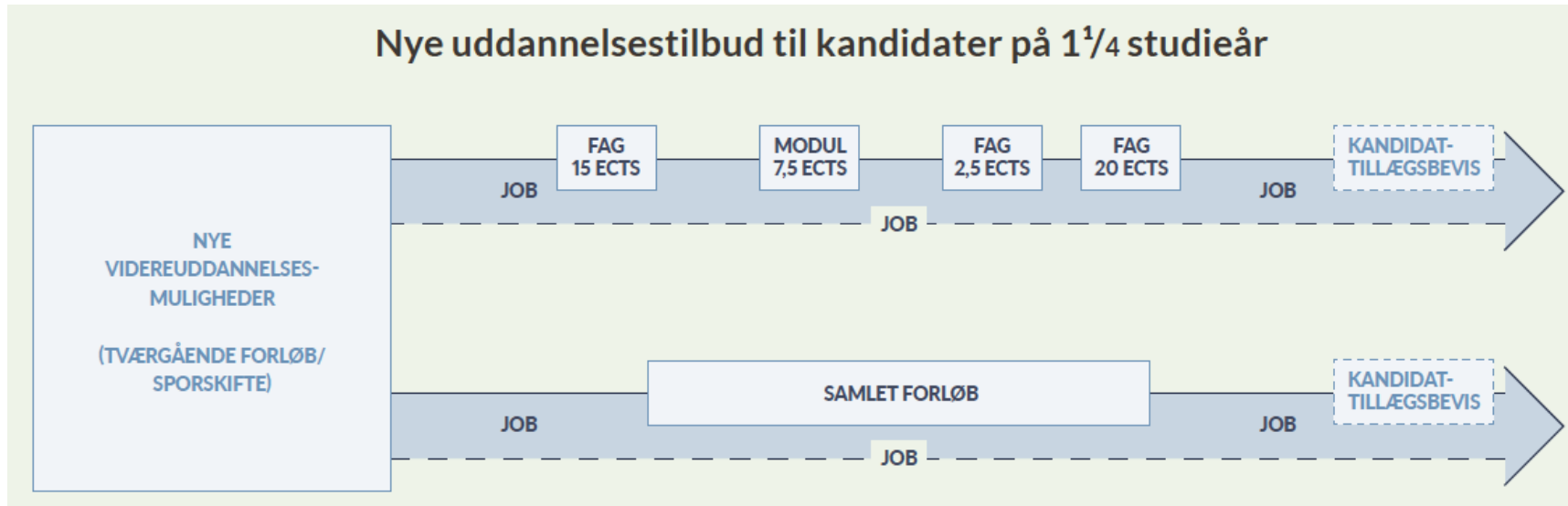
27

Observationer fra frontlinjen

1. En del studerende bruger væsentlig tid på at opnå erhvervskompetence ved praktiklignende forløb og arbejde
 2. ... og får ikke nok udbytte af undervisning
 3. Mange kandidater anvender i starten slet ikke det ekstra, de lærer de sidste år
 4. Relevant erhvervserfaring giver langt bedre udbytte af undervisningen
- ➔ Færre 2-årige kandidater + flere med BA?

28

Det kan lade sig gøre: Et eksempel

Kilde: Forberedt på Fremtiden I, p. 15

- Foretrækkes af mange studerende
- En formalisering vil være en styrkelse
- Kræver ikke (altid) store ændringer

29

Lad universiteterne lave løsningerne

Lav målsætninger baseret på formålet!

1. Flere på arbejdsmarkedet
 2. Flere dimittender i beskæftigelse
 3. Færre udgifter til SU og STÅ (?)
 4. Flere bliver efteruddannet
- ➔ Fordel opgaven mellem universiteterne
 - ➔ Lav overordnede retningslinjer
 - ➔ Undgå proceskrav om timetal mv.
 - ➔ Brug de nuværende styringsmodeller

1. Undgå, at det bliver 4-årige BA-uddannelser
2. Flere frihedsgrader giver flere løsninger
3. Måske to spor allerede på BA-uddannelse
4. For nogle fagområder kan det være bedre at afslutte med BA end være "1/2 kandidat"
5. Bedre mulighed for at erhvervsrette de 1-årige kandidatuddannelser...
6. ...og samtidig højere kvalitet i de 2-årige kandidatuddannelser

31

Konklusionerne – endnu engang

1. Vi kan lykkes med den opgave, vi får
2. Det er IKKE one-size-fits-all
3. Fokuser på de centrale mål
4. Lad universiteterne selv lave løsningen
5. Lad være med at stille detailkrav
6. Sæt bacheloruddannelserne i spil

Tak for opmærksomheden

FORSKNING ▼ BØGER ▼ PUBLIKATIONER ▼ NYHEDER OM ▼

Indlæg og kurser
Jeg holder ofte indlæg i både private og offentlig virksomheder, på seminarer, gå-hjem-møder etc. og bidrager til efteruddannelseskurser og erhvervsrettede konferencer som indlægsholder eller ordstyrer. Desuden har jeg arrangeret konferencer, efteruddannelseskurser mv. for en lang række forskellige kursus- og konferenceudbydere samt internt i virksomheder.

Effektbaseret styring
Effek- og værebaseret økonomistyring handler først og fremmest om at give bevillinger til at skabe resultater og værdi for borgerne fremfor at styre efter rammer og normeringer. Det indebærer et styringsprincip, hvor tildelingsmodeller baseres på, hvilken effekt der opnås, og hvor takster ikke baseres på antal dage, men tilrettelægges forløbsbaseret og baseres på effekter.

www.pnbukh.com

FOLKETINGET

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Uddannelses- og Forskningsudvalget

15. marts 2023, Landstingssalen Christiansborg

FOLKETINGET

Sara Gundelach Vergo

Formand for DJØF

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Arbejdsgivere ønsker ikke
kandidater med kortere uddannelser

8 ud af 10

chefer mener,
at det vil være en
forringelse, hvis
kandidatuddannelsen
forkortes

De nyuddannede samfundsvidenskabelige
kandidater føler sig godt rustet til
arbejdsmarkedet

86%

svarer i nogen/høj grad,
at deres uddannelse har
rustet dem til deres
første jobfunktion

FOLKETINGET

Anders Hoff

Forsknings- og innovationspolitisk chef ved Lif
(Lægemiddelsindustriforeningen)

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Life Science

Høring i Folketinget den 15. marts 2023

Brug for mange flere medarbejdere i Life Science

I dag	2030 (højvækst)	Hvad er potentiallet?
48.000 beskæftigede	78.000 beskæftigede	 30.000 flere beskæftigede
158 mia. kr. i eksport	370 mia. kr. i eksport	 215 mia. kr. øget eksport

Lægemiddelindustrien har øget beskæftigelsen på tværs af uddannelsesgrupper

Udvikling i beskæftigelsen af uddannelsesgrupper (2008-2019)

+1.300 flere **faglærte**

+753 flere med en **akademiuddannelse** (KVU)

+1.165 flere med en **professionsuddannelse** (MVU)

+ 538 flere med en **bacheloruddannelse**

+5.249 flere med en **universitetsuddannelse** (LVU)

+1.570 flere med en **Ph.d.**

FOLKETINGET

Mads Eriksen Storm

Uddannelses- og forskningspolitisk chef ved Dansk Erhverv

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Reform af universitetsuddanne lse rne

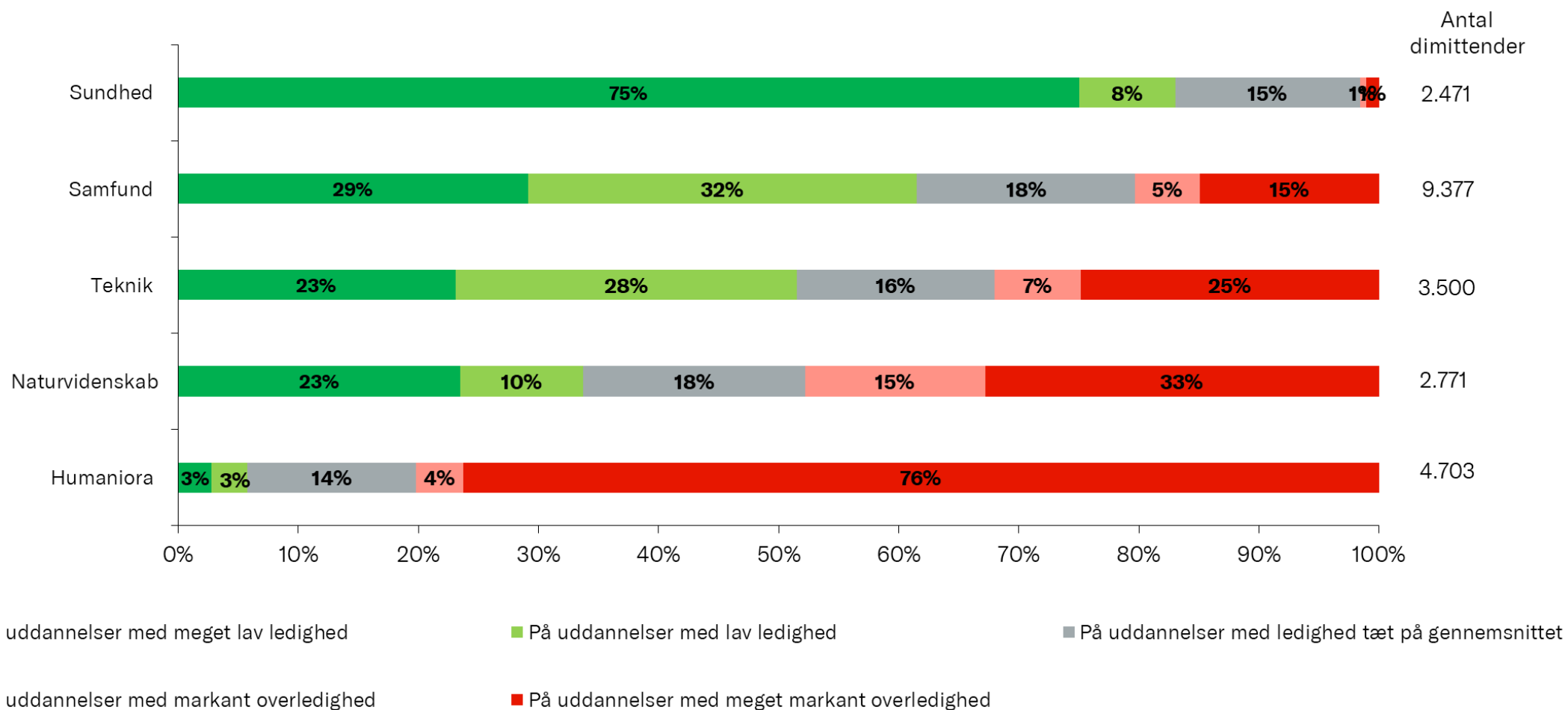
- Mads Eriksen Storm, uddannelses- og forskningspolitisk chef

Målet for erhvervslivet

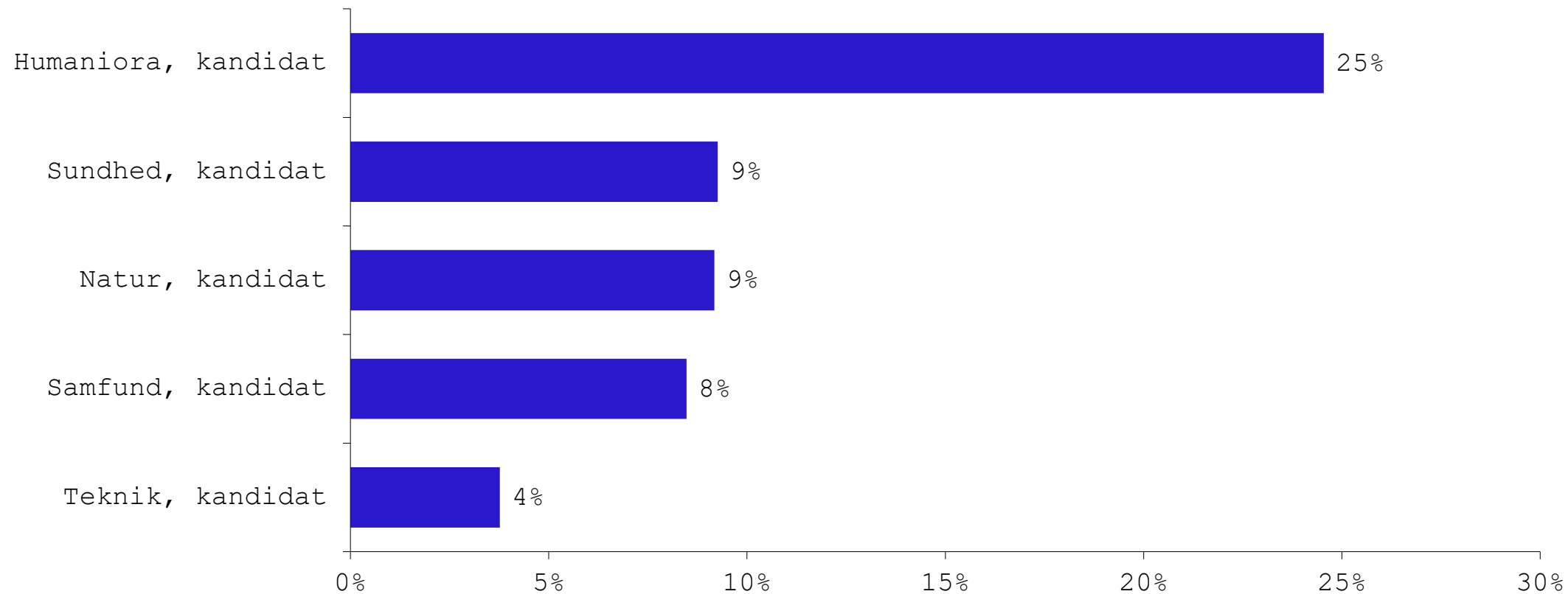
- Universitetsuddannede af højeste internationale kvalitet
- *I tilstrækkeligt antal*

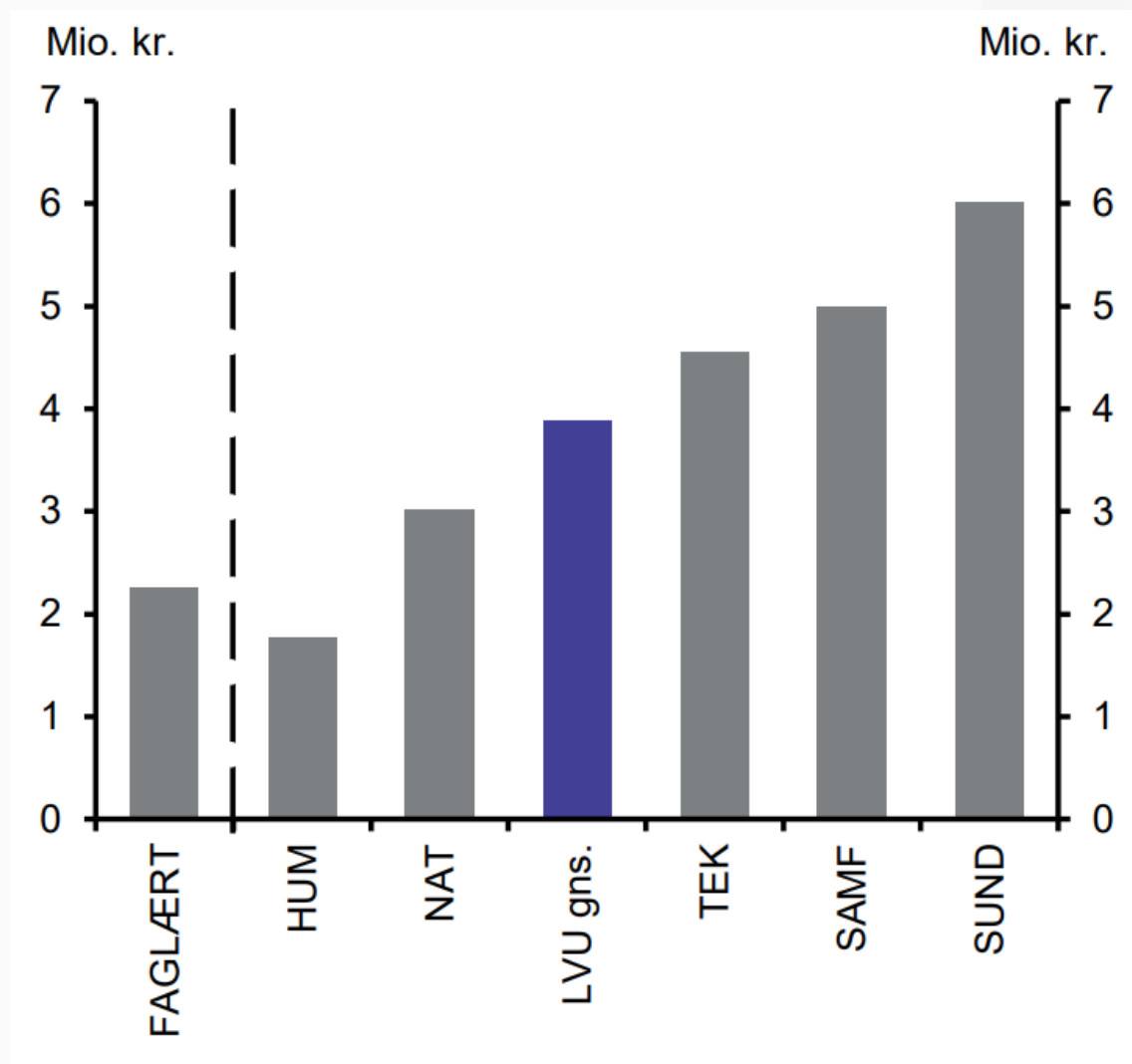
Hvad mangler vi i dag?

Beskæftigelse til lav løn

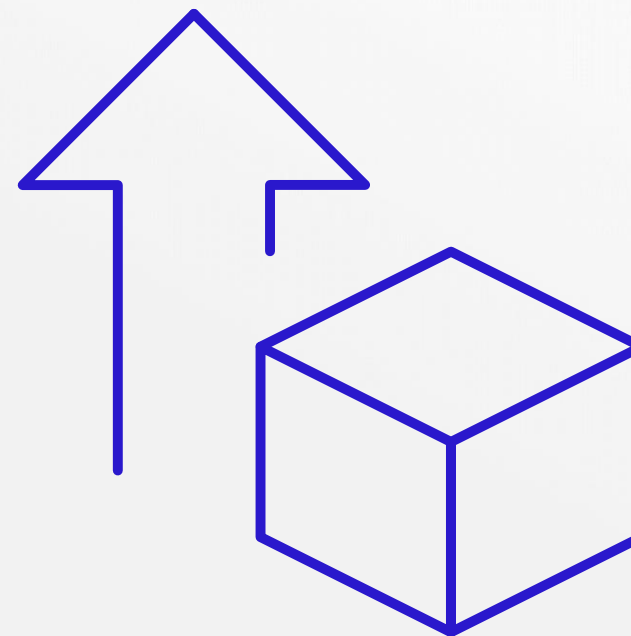

Afkast af uddannelse

Det mener Dansk Erhverv om kandidatreformen

- Det høje danske uddannelsesniveau er en af grundstenene i vores velstand. Skal vi fortsat være rigere end de fleste andre lande, er vi nødt til at blive ved med at være klogere. Derfor er vores vurdering, at en forkortelse af 50 pct. af kandidatuddannelserne er for højt.
- Kvaliteten skal i centrum.
- Vi er parate til at forkorte nogle uddannelser eller flytte dem, så mere praksisrettede uddannelser udbydes af erhvervsakademier eller professionshøjskoler i stedet for universiteter.
- Reformen skal gøre Danmark rigere – ikke fattigere.
- Der er fortsat potentiale i at lukke og reducere uddannelser med høj ledighed.
- Fokus i reformen skal være at knytte uddannelserne tættere til erhvervslivet. Der skal derfor være fokus på praktik, studiejob eller erhvervskandidatforløb i aftalen.
- Det er vigtigt, at en eventuel reform er gennemarbejdet i dialog med ikke mindst erhvervslivet.
- Vi er dybt fokuserede på at skabe reformer, der øger arbejdsudbuddet, og vil indgå i alle drøftelser, der kan gøre netop det – men der er mange håndtag at skrue på.

FOLKETINGET

Christian Jensby

CEO for Deloitte Denmark

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

FOLKETINGET

Brian Vandahl

Senior Vice President i Novo Nordisk

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

FOLKETINGET

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Uddannelses- og Forskningsudvalget

15. marts 2023, Landstingssalen Christiansborg

FOLKETINGET

Kristian Lauta

Prorektor for uddannelse og professor på Københavns
Universitet

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Til FT/UFU-høring

Konsekvenser for
**faglighed,
tilrettelæggelse og
indhold**

KØBENHAVNS UNIVERSITET

NYT INDHOLD – TVIVLSOM KVALITET

I dag

- **Valgfrihed** med ansvar for egen læring

I fremtiden

- **Obligatoriske** fagpakker med begrænsede valgmuligheder

I dag	I fremtiden
Dybdelæring	Overfladelæring
Erfaring med brug af avancerede og specialiserede metoder	Grundlæggende metoder
Videnproduktion med virksomheder	Samme case som resten af årgangen
Selvstændig projektstyring og udførelse i specialet	Opgave på 15 ECTS
Erfaring med at udvikle løsninger på ny-opståede problemer	Erfaring med at anvende kendte løsninger
Internationale erfaringer	Tekster på engelsk

UDFORDRET TIL RETTELÆGGELSE

- Flere undervisere
- Flere eksaminer
- Afsluttende opgave i sommerperioden (vejledning)?
- Dobbelt udbud af kandidatuddannelser i overgangsperiode
- Udvikling af mange nye og eksisterende uddannelser
- Omkostninger på KU? Trecifret mio. beløb?

HVAD FÅR VI UD AF DEN HISTORISKE OMKALFATRING AF UNIVERSITETSUDDANNELSERNE?

- Høj pris for usikker gevinst
- Bedre med målrettede tiltag
- Behov for kompetenceplan

FOLKETINGET

Anders Bjarklev

Rektor på Danmarks Tekniske Universitet (DTU)

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

DTU

50 % mindre faglighed

- DTU's kandidatstuderende tilbydes allerede mellem 20-24 timers undervisning ugentligt. Hertil kommer lige så meget tid til forberedelse.
- Kortere uddannelser betyder *mindre* undervisning.
- Specialet på 30 ECTS-point giver faglig tyngde, mulighed for specialisering og udvikler vigtige akademiske kompetencer.
- Hvem skal vejlede de studerende henover sommeren, hvis vejlederne vil holde ferie?

De erhvervsrettede elementer i ingeniøruddannelsen svækkes

- Mindre tid til de aktiviteter, der forbereder de studerende til arbejdsmarkedet, og som har jobskabende effekter.
- Aftagerne efterspørger kandidater med praksiserfaringer:
 - 49 % af DTU's aftagere vægter erfaringer fra projekter med virksomheder under uddannelsen.
 - 41 % af aftagerne vægter erfaringer fra et studiejob*.
- Der eksisterer allerede en erhvervsrettet ingeniøruddannelse på 3,5 år.
- Diplomingeniøruddannelsen er fra dag ét tilrettelagt efter et kortere og erhvervsrettet uddannelsesforløb.

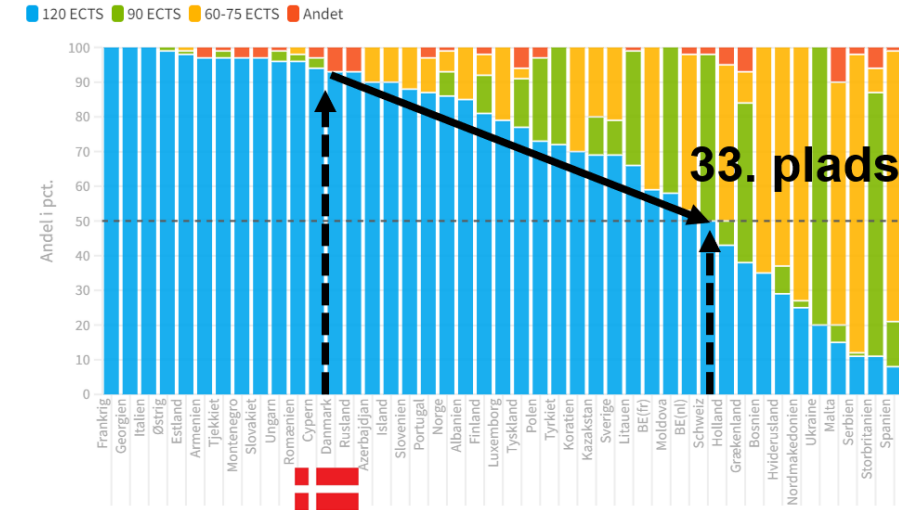

* DTU's Dimittend- og aftageranalyse, juli 2022

Rekruttering af internationale studerende bliver sværere

- Vi er afhængige af dygtige internationale studerende til dansk erhvervsliv.
- Internationale ingeniører uddannet på DTU bidrager i gennemsnit med 2,9 mio. kr. til samfundsøkonomien igennem lønindkomst, skatter og afgifter.*
- Normen i Europa er 3+2.
- Den internationale studentermobilitet påvirkes negativt.
- Uddannelses- og vidensniveauet sænkes, og vi sakker bagud ift. de øvrige europæiske lande.
- Uddannelsen bliver mindre genkendelig.

Andelen af uddannelser fordelt på ECTS-point.

* Damvad Analytics, efteråret 2022

FOLKETINGET

Trine Wulf-Andersen

Lektor PhD, Learning, Education and Pedagogy (LEAP) på
Roskilde Universitet

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser
Christiansborg d. 15. marts 2023

Studerendes trivsel, læreprocesser og studieliv

Trine Wulf-Andersen, Roskilde Universitet

wulf@ruc.dk

Studerendes trivsel og læring

Presses af (samspillet mellem):

- **Komprimering af tids- og arbejdspress og et højt stressniveau** (Wulf-Andersen et al. 2022; Katznelson et al, 2022; DM 2022, DJØF, 2022; UFM, 2019; EVA, 2019)
- **Urealistiske/snævre (tids)normer for den implicitte/gode studerende** (Sarauw, 2023; Wulf-Andersen et al, 2022; Ulriksen & Nejrup, 2021; Wulf-Andersen & Larsen, 2020; Sarauw & Madsen, 2020; Ulriksen 2009)
- **Præstationspress og usunde konkurrencedynamikker som belastning** (Wulf-Andersen et al. 2022; Katznelson et al, 2022; Petersen, 2016)
- **Ensomhed, angst og skam samt individualisering og psykologisering af 'forkerthed'** (Kristiansen, 2022; Wulf-Andersen & Larsen, 2020)
- **Institutioner og systemer, hvor det er let at falde af/blive asynkron – og svært (at få hjælp til) at stå på igen** (Stigemo et al 2021)
- **Usikre/ulige betingelser i det samlede studie-og hverdagsliv og ift fremtids- og jobmuligheder** (Wulf-Andersen, 2023; DJØF, 2022)

Karakteriseres ved, at man som studerende

- kan udfolde sine evner, håndtere dagligdags gøremål og udfordringer samt indgå i fællesskaber med andre
Jf. [WHO](#) og [Sundhedsstyrelsen](#)
- oplever balance mellem (studiets) krav/forventninger og tilgængelige ressourcer, herunder tid og sparring
- oplever at lære, møde anerkendelse og udvikle tro på egne faglige evner i læringsmiljøet (det samlede fagligt-sociale)
- oplever at blive lyttet til, at høre til og være del af et fagligt-socialt fællesskab på uddannelsen
- oplever studiet som relevant og meningsfuldt
- overvejende oplever sammenhæng og balance mellem studieliv og restitution/fritid/det bredere hverdagsliv

Jf. [Wulf-Andersen et al, 2022](#) og KUs Tænketaank, 2020

Reformudspillet ift trivsel og læring

Indebærer risiko for

➤ **øget intensitet** og stoftrængsel, som

- giver yderligere opadgående stresskurver
- går ud over studiekvaliteten

(Ulriksen & Nejrup, 2021)

➤ **skolegørelse** med stram mål- og (tids)schemastyring som

- disponerer for overfladelæring, færdighedsorientering og studietvivl
- kompromitterer udvikling af faglig selvstændighed og kreativitet samt akademisk frihed
- kompromitterer studerendes muligheder for fleksibel tilrettelæggelse, så flere bliver asynkrone og/el oplever sig 'forkerte'

(Sarauw, 2023; Wulf-Andersen et al, 2022; Frederiksen & Sarauw, 2021; Sarauw & Madsen, 2020; Macfarlane 2017; Sarauw & Madsen, 2016)

➤ **fleksibilisering** i former, som

- betyder at tilhør, læringsfællesskaber og netværk ifm studiet går tabt
- udfordrer pædagogisk/didaktisk etablering af gode læringsmiljøer for en varieret studentergruppe – og forstærker tendensen til individualisere(n)de, eksternalisere(n)de specialindsatser

(Wulf-Andersen et al, 2022, Gravett & Ajjawi, 2022; Tænketanken Perspektiv, 2019)

➤ **barrierer for trygge/sunde læringsmiljøer** og peer-læring pga intensiverede/nye konkurrencedynamikker mellem studerende (og undervisere)

Giver anledning til

- Anerkendelse af at studerendes aktuelle **trivselsniveau** kalder på handling
- **Dialog** i dybden på tværs af politikere, studerende, uddannelsesforskere, ledere, undervisere, administratorer, vejledninger/rådgivninger og aftagere om visioner og vigtige hensyn
- Grundig tænkning om, hvilke studie- og akademiske **(sam)arbejdspraksisser** vi gerne vil opfordre til og (u)muliggøre
- Pædagogisk udvikling tæt på uddannelser og fagområder mhp at etablere gode **fagligt-sociale læringsmiljøer** i videregående uddannelser

Alt det her udenom presser én hele tiden til at man skal præstere mere, hurtigere, flottere, bedre - og den mølle slutter aldrig.

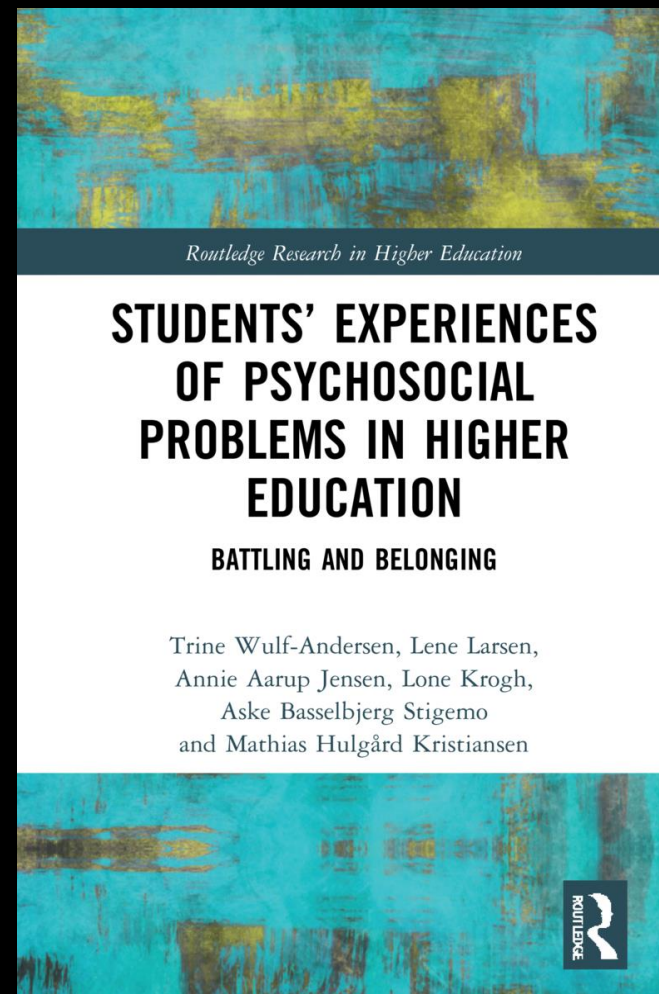
Du skal hele tiden optimere dig selv, og hvis ikke du gør det, så kan du bare lægge dig ned og dø.

Vi kan jo ikke følge med.

Så får man bygget et eller andet narrativ op omkring, at dét kan den gode studerende, og så kan 99,9% af alle studerende gå rundt og føle sig utilstrækkelige, fordi der er blevet sat sådan en mannequin op af, hvordan man skal være som studerende, som ingen evner at leve op til. Man kan ikke pege på én, man kender, som er sådan.

Det synes jeg er uhyggeligt.

Alicia

Everyone you meet is fighting a battle you know nothing about. Be kind. Always.

Referencer:

DJØF, 2022: De studerende plages af stress, pres og ensomhed. Analyse, DJØF

DM (2022): Flere og flere studerende lider af stress. Analyse, DM

EVA (2019): Følelsen af stress blandt studerende En undersøgelse af forholdet mellem studerendes følelse af stress, motivation og frafald. Notat, Danmarks Evalueringsinstitut.

Frederiksen, J.T. & Sarauw, L.L. (2020): Universitetet som plan B. Dansk Pædagogisk Tidsskrift, 2020, 1.

Gravett, K. & Ajjawi, R. (2022) Belonging as situated practice, Studies in Higher Education, 47:7, 1386-1396

Katznelson, N., Görlich, A. & Pless, M. (2022): Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering - om ny udsathed i ungdomslivet. Aalborg Universitetsforlag.

Kristiansen, M.H. (2022). "Hører jeg så ikke til her?" En institutionel etnografi for studerende i psykosociale vanskeligheder i videregående uddannelse. PhD-afhandling, PhD-skolen for Mennesker og Teknologi, Roskilde Universitet.

KU (2020): KU Tænketankens definition af studietrivsel. KU.

Macfarlane, B. (2017): Freedom to Learn: The Threat to Student Academic Freedom and Why It Needs to Be Reclaimed. Routledge.

Petersen, A. (2016): Præstationssamfundet. Hans Reitzels Forlag.

Sarauw, L.L. (2023): Time Matters in Higher Education: How the ECTS Changes Ideas of Desired Student Conduct. Higher Education Policy.

Sarauw, L.L. & Madsen, S.R. (2020): Higher education in the paradigm of speed. Student perspectives on the risks of fast-track degree completion. Learning and Teaching, vol. 13 (1).

Sarauw, L.L. & Madsen, S.R. (2016): Studerende i en fremdriftstid. Prioriteter, valg og dilemmaer set i lyset af fremdriftsreformen. DPU, Aarhus Universitet.

[Stigemo, A.B., Larsen, L. & Wulf-Andersen, T. \(2021\)](#): "Hvis de først taber et skridt..." Vejledere og rådgiveres perspektiver på mistrivsel blandt studerende i videregående uddannelse. Studielivsprojektet, Roskilde Universitet

Tænketanken Perspektiv (2019): Nødvendigt for nogle, godt for alle. En undersøgelse af vilkår for studerende med funktionsnedsættelser på lange og mellemlange videregående uddannelser.

UFM, 2019: Stress og trivsel blandt studerende. Notat, Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Wulf-Andersen, T. (2023): Climbing Mount Adversity. Students' experiences of psychosocial problems in higher education. International Studies in the Sociology of Education, vol. 23 (1).

Wulf-Andersen, T. & Larsen, L. (2020): Students, psychosocial problems and shame in neoliberal higher education. Journal of Psychosocial Studies.

[Wulf-Andersen, T., Larsen, L., Jensen, A.A., Krogh, L., Stigemo, A.B. & Kristiansen, M.H. \(2022\)](#): Students' Experiences of Psychosocial Problems in Higher Education: Battling and Belonging. Routledge.

FOLKETINGET

Åben høring om konsekvenserne ved 1-årige kandidatuddannelser

Uddannelses- og Forskningsudvalget

15. marts 2023, Landstingssalen Christiansborg